

АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сучасне суспільство ставить перед системою професійної освіти завдання підготовки фахівця комунікабельного, мислячого, що вмє самостійно здобувати й застосовувати знання на практиці. Рішення цього завдання спрямовано на пошук змісту, форм, методів і засобів навчання, що забезпечують більш широкі можливості розвитку, саморозвитку й самореалізації особистості. У зв'язку з цим особливу актуальність набуває проблема активізації форм пізнавальної діяльності. Для рішення цієї проблеми необхідні зміни самих принципів побудови навчальних предметів, організації нового типу засвоєння матеріалу, нової структури навчальної діяльності, а також пошуку нових засобів і можливостей підвищення ефективності навчального процесу, створення дидактичних систем.

Мета статті – відповідно до нових завдань вищої педагогічної освіти висвітлити способи активізації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх перекладачів засобами інформаційних технологій.

Стрімкий розвиток комп'ютерних технологій пред'являє високі вимоги до рівня освіти молоді. Випускники вищих навчальних закладів повинні володіти цілісним, системним баченням картини світу, уміти застосовувати отримані знання для рішення життєво важливих завдань.

В умовах інформатизації освіти й упровадження інформаційних технологій в освітній процес необхідно досягти якісно нового рівня підготовки фахівців різних напрямків, а, отже, реалізувати новий підхід до формування професійної компетентності майбутніх перекладачів.

Дослідженням поняття "активізація навчально-пізнавальної діяльності" переймалися В.І. Загвязинський, Ю.К. Бабанський, Т.І. Шамова, В.В. Алейник, Е.С. Полат, А.А. Сусліна, П.Ф. Кондратова, Ю.С. Барановський, М.С. Чванова.

Різні способи активізації пізнавальної діяльності студентів одержали назву "методи активного навчання". До них можна віднести деякі педагогічні прийоми, і спеціальні форми проведення занять. Існує досить багато різновидів і тих, і інших. В останні роки у світі реформування системи освіти розширюється пошук засобів підвищення ефективності навчального процесу.

Оптимізація навчального процесу в умовах сучасних інформаційних технологій може бути заснована на використанні навчально-методичного комплексу, що складається з наступних компонентів:

- робоча програма дисципліни;
- електронні й друковані навчальні посібники;
- електронний практикум, що містить короткий довідковий матеріал з кожної теми й завдання;
- методичні рекомендації для проведення лабораторних робіт;
- тестові завдання, що дозволяють провести самоконтроль і оцінку знань студентів.

Можна виокремити основні вимоги до майбутніх фахівців - перекладачів:

- адаптуватися в мінливих життєвих ситуаціях, самостійно здобувати необхідні знання й застосовувати їх на практиці для рішення різноманітних проблем, щоби протягом усієї професійної діяльності мати можливість відповідати необхідним професійним характеристикам;

- уміти бачити труднощі, які виникають в реальному світі й самостійно знаходити шляхи раціонального їхнього подолання;

- чітко усвідомлювати, де і яким чином знання, що здобуті майбутніми фахівцями, можуть бути застосовані в житті;

- бути комунікабельними, контактними в різних соціальних групах, уміти працювати спільно в різних областях, запобігати конфліктним ситуаціям або вміло виходити з них;

- самостійно працювати над розвитком власної моральності, інтелекту, культурного рівня.

В.І. Загвязинський вважає, що ціль вищого навчального закладу в сучасних умовах – це підготовка фахівця, який вмє ініціативно, самостійно вирішувати складні професійні й життєві завдання; володіє сучасними досягненнями науки й техніки, що вмє на практиці застосовувати й збільшувати отримані знання, уміння, навички; володіє гнучкістю мислення, творчим підходом і спиритністю у швидко мінливих ситуаціях, що несе відповідальність за результати власної діяльності й орієнтований на ефективну самоосвіту [1, с.145].

Формування основних вимог до майбутніх фахівців - перекладачів в установах освіти неможливо без удосконалення самої системи вищої освіти.

Ю.К. Бабанський визначає навчально-пізнавальну діяльність як систему пізнавальних дій учня, спрямованих на рішення навчально-виховних завдань, у ході навчання відбуваються узагальнення, аналізуються зв'язки й встановлюються відкриті в науці закони й закономірності [2].

На відміну від Ю.К. Бабанського, більшість учених трактують поняття навчально-пізнавальної діяльності дещо ширше. Це пояснюється тим, що воно розглядається ними також з погляду виховання й формування активної й творчої особистості, здатної до саморозвитку, самовиховання в процесі навчання.

Процес навчання являє собою складну динамічну систему. Т.І. Шамова підкреслює, що процес навчання для того, хто навчається, є результатом його внутрішньої активності, і може здійснювати Найважливішою стороною підготовки сучасного фахівця, у тому числі й перекладача, є засвоєння ним сучасних інформаційних технологій. В. В. Алейник у своєму дослідженні підкреслює, що вміння використовувати комп'ютер для рішення професійних і навчальних завдань стає обов'язковим компонентом підготовки будь-якого фахівця. Тому перед освітою будь-якого рівня стоїть завдання підготовки фахівців до застосування комп'ютерних технологій у майбутній професійній діяльності [3, с. 12].

Е.С. Полат вважає, що головний стратегічний напрям розвитку системи освіти в різних країнах світу лежить на шляху рішення проблеми особисто орієнтованої освіти – "такої освіти, в якій особистість учня, студента була б у центрі уваги педагога, психолога, в якому діяльність навчання, пізнавальна діяльність, а не викладацька, була б провідною в тандемі вчитель - учень, щоби традиційна парадигма освіти вчитель – підручник - учень була з усією рішучістю замінена на нову: учень-підручник-учитель. Саме таким чином побудована система освіти в провідних країнах світу. Вона відображає гуманістичний напрямок у філософії, психології й педагогіці" [4, с. 15].

На сучасному етапі розвитку інформатизації всіх сфер діяльності людини практично від кожного професіонала потрібні вміння подання й обробки інформації. Комп'ютерні лінгвістичні технології знаходять безліч областей застосування, починаючи з нескладних, але корисних програм перевірки орфографії, до більше вивчених алгоритмів, використовуваних у пошукових системах, програмах автоматичного реферування, машинного перекладу, експертних системах. У зв'язку із цим особливу актуальність набуває проблема активізації форм пізнавальної діяльності.

Рішення цього завдання спрямовано на пошук змісту, форм, методів і засобів навчання, що забезпечують майбутніх перекладачів професійно значущими знаннями, уміннями й навичками роботи з комп'ютером, а також розвивати в студентів здатність до подальшого самостійного оволодіння все більш зростаючою кількістю нової інформації, що постійно зростає.

Для визначення структури процесу навчання комп'ютерних дисциплін, орієнтованого на підготовку студентів-перекладачів, необхідними умовами є:

- 1) визначення змісту й структури навчального матеріалу, які забезпечують підготовку студентів - перекладачів в області комп'ютерних дисциплін, а також етапів оволодіння понятійним апаратом у процесі навчання;

- 2) розробка системи понять і завдань, які вводить студентів у ситуації, що моделюють основні функції при роботі з інформацією.

А.А. Сусліна відзначає, що все більше потрібні фахівці, які володіють не тільки сумою певних знань і вмінь з предмета, але й мають багатий внутрішній потенціал особистісних властивостей і якостей, що сприяють самоактуалізації, самоосвіти подальшої професійної діяльності, які навчаються і в процесі, і протягом його свого свідомого життя [5, с. 15].

Особливістю використання комп'ютерів у навчальному процесі на факультеті іноземних мов є необхідність простоти й легкості спілкування з комп'ютерними системами й концентрованим поданням навчального матеріалу в найбільш наочній і доступній для використання формі.

Згідно з цим, Ю.К. Бабанський виділяє такі ланки процесу навчання, як-то:

- 1) засвоєння й конкретизація педагогами суспільних цілей і завдань навчання на основі вивчення особливостей системи, в якій відбувається навчання;

- 2) планування педагогами засобів навчання, вибір змісту, форм і методів навчання з урахуванням виявлених особливостей тих, хто навчається;

- 3) поточний контроль і самоконтроль за засвоєнням знань, умінь і навичок, оперативне регулювання процесу навчання [2].

У роботі П.Ф. Кондратової (2000 р.) запропоновані методичні аспекти: зміст і організаційні форми навчання роботи з комп'ютером на гуманітарних факультетах, у тому числі й для філологічного Ю.С. Барановський вважає, що при вивченні комп'ютерних дисциплін, існує необхідність навчання теорії в області використання засобів і методів нових інформаційних технологій у процесі ріше Розроблений І.В. Робертс навчальний курс "Сучасні інформаційні й комунікаційні технології в освіті", побудований таким чином, що лекційні заняття припускають комп'ютерний супровід у лер М.С. Чванова запропонувала програму й навчальну допомогу з курсу "Інформаційні технології в навчанні", орієнтовані на перспективні напрями застосування інформаційних технологій, у тому Аналіз роботи на факультеті іноземних мов показав, що вивчення комп'ютера студентами-перекладачами вимушено обмежується вивченням основ роботи з комп'ютером, навичками роботи з опе При цьому викладачів в процесі підготовки майбутнього перекладача необхідно враховувати й ту обставину, що програмне забезпечення вдосконалюється з величезною швидкістю, і з'являються Основний інтерес у цьому дослідженні викликало з'ясування того, які умови спрямовують пізнавальну діяльність студентів - майбутніх викладачів, які причини викликають прояв інтересу до вив Студентам – майбутнім перекладачам, було запропоновано список можливих варіантів підвищення пізнавальної діяльності студентів, засобами інформаційних технологій і вони повинні були вид

1. Використання комп'ютерного супроводу в демонстраційному режимі на лекціях.

2. Використання автоматичних тестів, для контролю знань.

3. Використання навчальних програм.

4. Використання демонстраційних роликів.

5. Використання електронних курсів, для самонавчання.

Результати анкетування показали такий результат:

60% опитаних вважають, що для підвищення пізнавальної діяльності необхідно використовувати всі п'ять пунктів, запропонованих у списку анкети.

25% студентів вважають, що для них актуальним є використання комп'ютерного супроводу в демонстраційному режимі на лекціях, використання навчальних програм та автоматичних тестів для 10% опитаних вважають, що необхідно використовувати навчальні програми та автоматичні тести.

5% майбутніх перекладачів бажають використовувати тільки навчальні програми для підвищення своєї пізнавальної діяльності.

Результати дослідження свідчать про необхідність використання інформаційних технологій у навчальному процесі, які позитивно впливають на активізацію навчально-пізнавальної діяльності сту Майбутній перекладач повинен мати систему знань і вмінь, що дозволяють грамотно використати комп'ютерні технології в майбутній професійній діяльності.

Подальші розвідки в цьому напрямку полягають у більш глибокому вивченні шляхів і засобів професійної підготовки майбутніх перекладачів засобами комп'ютерних технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загвязинский В.И. Теория обучения: Современная интерпретация: Учеб. Пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр "Академия", 2001.– 192 с.
2. Бабанский Ю. К. Проблемы повышения эффективности педагогических исследований.- М.: Педагогика, 1985. – 192с.
3. Алейников В.В. Подготовка студентов к использованию компьютерных технологий в профессиональной деятельности. Автореф. дисс. ... канд. пед. наук. – Брянск, 1998.
4. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студент. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров/ Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева, А. Е. Петров; Под. Ред. Е. С. Полат. – М.: Изд-кий центр "Академия", 2002. – 272 с.
5. Суслина А.А. Мотивационное обеспечение учебной деятельности студента вуза. Автореф. ... дисс. канд. пед. наук. – Калининград, 1999.
6. Барановский Ю.С. Методическая система обучения предметам в области информатики студентов нефизико-математических специальностей в структуре многоуровневого педагогического образования. Дисс. ... к. пед. н. – М., 1996.

РЕЗЮМЕ

У статті розглядаються різні аспекти поняття "активізація навчально-пізнавальної діяльності", висвітлені способи, умови, шляхи активізації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх перекладачів засобами інформаційних технологій.

РЕЗЮМЕ

В статье рассмотрены разные аспекты понятия "активизация учебно-познавательной деятельности", освещены способы, условия, пути активизации учебно-познавательной деятельности будущих переводчиков средствами информационных технологий.

SUMMARY

The article deals with various aspects of the concept "activation of students' training and cognitive activity". It specifies methods, conditions and the ways of activating educational and cognitive activity of future interpreters by means of informational technologies.

Ключові слова: навчальна діяльність, інформаційні технології, фахівці - перекладачі, професійна здатність.

Ключевые слова: учебная деятельность, информационные технологии, специалисты - переводчики, профессиональная состоятельность.

Keywords: educational activity, informational technologies, specialists-interpreters, professional ability.

Науковий керівник: докт. пед. н., проф. З.Н. Курьяно.
